

Dossier

Cara a cara davant una intervenció armada

La titulació de Graduat en Seguretat i Ciències Policials de la UIB organitza la conferència «Cara a cara davant una intervenció armada», que impartirà el sergent del Cos de Mossos d'Esquadra David Berengueras Duch, el proper dijous 12 de maig a les 17 hores a la sala d'actes de l'edifici Guillem Cifre de Colonya del campus universitari de Palma. Aquesta conferència serà un acte de cloenda del Graduat en Seguretat i Ciències Policials, que s'extingeix enguany, i pel qual han passat aproximadament 600 alumnes des de la seva implantació, el curs 2005-2006.

David Berengueras és criminòleg i realitza el doctorat en Neurociència a la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha escrit el llibre *Cara a cara ante una intervención armada. Una visión científica de las bases neurológicas, conductuales y operativas policiales en las técnicas de tiro de la intervención armada* (Ed. Soler, Barcelona, 2010), on analitza les reaccions instintives del cervell i els efectes que provoquen en els policies algunes situacions d'estrès, malgrat la preparació que es dona en les acadèmies de policia.

Aquestes reaccions són bàsiques per assegurar la supervivència humana i prèvies a qualsevol comportament après. En el seu estudi, que és una recerca aplicada de la teoria de la neurociència en el camp de les ciències policials, Berengueras exposa que davant una situació sorprenent, el primer que fa un policia és espantar-se i tirar enrere, com faria qualsevol persona normal, simplement com a conseqüència d'una reacció instintiva de tot individu. Ara bé, això no significa que a mesura que va transcorrent el temps de l'agressió no vagi apareixent la faceta professional del policia.

Així i tot, just abans que aparegui aquesta faceta de policia, el circuit cerebral de la por, amb seu a l'amígdala, es prepara per lluitar o escapar. Són reaccions fisiològiques i neurològiques que, tot i ser naturals, poden posar en perill tant els policies intervinents en l'actuació com terceres persones.

El sergent Berengueras també parlarà de *l'efecte túnel*, una situació que provoca la desaparició de la visió perifèrica i que converteix la visió en una finestra. A això s'afegeix la desaparició de la profunditat: tot allò que hom veu com una amenaça és vist, però el que ve després desapareix del camp visual, la persona no ho té en compte, i, per tant, no veurà totes aquelles altres persones que tinguí darrere aquella amenaça.

S'afirma en aquest estudi sobre les intervencions armades que els moviments que fan els policies poc tenen a veure amb els que van aprendre a l'acadèmia, ja que es veuen condicionats per les circumstàncies. Són uns moviments vinculats estretament amb els moviments de l'agressor, perquè la seva supervivència depèn d'allò que facin amb l'individu que tenen davant seu. Això, visualment, l'espectador té clar que no hauria de passar, i el policia hauria de deixar d'apuntar l'agressor si posa en perill altres persones que poden posar-se entremig.

I en cas d'haver de disparar, la majoria dispara cap avall, com si la posició de la pistola per apuntar entre els ulls del policia i el delinqüent els entorpís la visió i els fes perdre la concentració sobre l'agressor, a qui no volen perdre de vista. En molts casos, aquesta situació pot portar el policia a caure, ja que el punt de gravetat s'hauria vist afectat per l'estrès. Totes aquestes qüestions s'haurien de tenir en compte a la seu judicial quan s'avaluen errors de policies que han errat en actuacions carregades de pressió.

L'estudi presentat per David Berengueras ha donat la volta al món, i gràcies a aquests estudis i les conclusions operatives posteriors, la policia de Nova York ha decidit reavaluar els seus procediments operatius, així com fer una revisió metodològica en el camp formatiu.

Amb aquest acte de cloenda també es presentarà la iniciativa d'un grup de professors i professores del Graduat que, juntament amb graduats en Seguretat i Ciències Policials, han engegat la creació del laboratori jurídic de seguretat pública i humana de la UIB, una estructura autònoma de recerca que pretèn unir els teòrics i els pràctics de la seguretat en un projecte comú de recerca i formació superior específiques en el camp de la seguretat humana. En aquesta línia, l'estudi realitzat per David Berengueras és un exemple del tipus de recerca aplicada que es vol impulsar, ja que ha comptat amb la col·laboració de professionals de la seguretat que han cursat el Graduat en Seguretat i Ciències Policials de la UIB i que participen també en la iniciativa de creació del Laboratori.

Es pot trobar una entrevista al sergent Berengueras programa de divulgació científica dirigit i presentat per Eduard Punset Redes a <http://www.youtube.com/watch?v=gzGuucE45E0>